

Het Zondagochtend Concert

18 mei 2025 - Kleine Zaal - 11.00 uur

Mahler Festival

Thomas Beijer, piano

Leoš Janáček
1854-1928

1.X.1905 'Sonate' (1905-06)
Voorgevoel
De dood

Gustav Mahler
1860-1911

uit 'Symfonie nr. 4 in G' (1899-1900)
Ruhevoll, poco adagio
arrangement: Thomas Beijer (2024)

Alexander Zemlinsky
1871-1942

Fantasien über Gedichte von Richard Dehmel,
op. 9 (1898)
Stimme des Abends
Waldseligkeit
Liebe
Käferlied

Johannes Brahms
1833-1897

Vier Klavierstücke, op. 119 (1893)
Intermezzo in b: Adagio
Intermezzo in e: Andantino un poco agitato
Intermezzo in C: Grazioso e giocoso
Rhapsodie in Es: Allegro risoluto

Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open.
U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer. **Lees bijvoorbeeld het interview met Saskia Voorbach, AVROTROS-presentator van Het Zondagochtend Concert op concertgebouw.nl/voorbach.**

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

25 mei - Grote Zaal

Bachs *Orkestsuite nr. 3* en Händels *Water Music*

7 sep - Grote Zaal

Openingsconcert met Saint-Saëns' romantische cello en Mendelssohn

14 sep - Kleine Zaal

Kleurrijke piano-ochtend met Alim Beisembayev

12 okt - Kleine Zaal

Schuberts mooiste liederen door bariton Michael Wilmering

De kaartverkoop voor het seizoen 2025-2026 is van start gegaan!
Bestel op concertgebouw.nl/zondag.

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! [#concertgebouw](https://twitter.com/concertgebouw)

Het Zondagochtend Concert wordt
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.



Bij Thomas Beijer weet je altijd één ding zeker: je gaat aangenaam verrast worden. Allereerst door zijn veelzijdigheid, want hij is pianist, componist, schrijver, tekenaar en maker van (vaak hilarische) animatiefilms. En wanneer hij een pianorecital geeft, mag je rekenen op nieuwe ontdekkingen, want er klinkt altijd wel iets ongebruikelijks. Beijer staat bekend om zijn liefde voor 'mediterrane' repertoire – zijn uitvoeringen van Spaanse stukken zijn fameus. Ter gelegenheid van het Mahler Festival focust hij vandaag op Centraal-Europa. Naast de Weense stukken van Mahler, Zemlinsky en Brahms klinkt een pianowerk van Leoš Janáček, een Tsjech die honderd jaar geleden beroemd werd door zijn hoogst originele componeerstijl. Uit verzet tegen de Oostenrijkse overheersing van zijn land promootte hij de cultuur van zijn geboortestreek Moravië. Zijn composities echoën niet alleen Moravische volksmuziek, maar vaak ook de Moravische taal. Dat laatste hoor je terug in de hier gespeelde *Sonate*: de onregelmatige, 'hakkende' melodieën lijken gesproken woorden te imiteren. De titel verwijst naar de zwarte oktoberdag in 1905 waarop de politie een weerloze deelnemer aan een studentenprotest met een bajonet doodstak. Een vroeg stuk sociaal protest

dus, verpakt in dreigende en desolate muziek.

Atypische combinatie

De wonderlijkste verschijning op dit programma is natuurlijk Gustav Mahler, van wie Beijer het langzame deel uit de *Vierde symfonie* voor piano bewerkte. 'Mahler en piano is een totaal atypische combinatie', zegt Beijer. 'Alleen van het beroemde Adagietto uit de *Vijfde symfonie* bestaat een pianoarrangement dat af en toe gespeeld wordt. Hij is een orkestcomponist pur sang aan wie het motto *less is more* niet besteed was. Daarom heb ik altijd gemengde gevoelens over hem gehad: al die overdaad en al dat zelfbeklag. Maar hij is wél een componist die de poort opende naar de twintigste eeuw, oftewel de stijlperiode waarbij ik me zo thuisvoel. Gek genoeg leerde ik hem ineens waarderen nadat ik de klassieke roman *Moby-Dick* van Herman Melville had gelezen: je moet inzien dat het een poging is om iets enorms in poëzie te vatten, het gaat om de weergave van iets overweldigends. Maar mijn favoriete Mahlersymfonie is toch de *Vierde*, omdat die nu eens niet over hemzelf gaat en – vooral – omdat die juist wat kleinschaliger is. De muziek gaat niet over het grandioze, maar over intimiteit.

Het "verhaal" kan dus misschien ook verteld worden door een enkele piano in plaats van een groot orkest. Het is in elk geval een akoestische uitdaging, want dat langzame deel zit vol lang aangehouden strijkerslijnen. Die kun je door tremolo's vervangen – iets wat Franz Liszt vaak doet in zijn pianobewerkingen van orkeststukken – maar dat vind ik niks. Hoe dan ook, of het werkt weten we pas bij de uitvoering.'

Woordeloze pianostukjes

Een perfecte match voor Mahlers bitterzoete laatromantiek is Alexander von Zemlinsky, tijdgenoot én amoureuze mededinger; beiden onderhielden een innige band met Alma Schindler, met wie Mahler uiteindelijk trouwde. De *Fantasien* verklanken vier versjes van de omstreden Richard Dehmel, een dichter die rond 1900 de Weense burgermoraal tartte met poëzie over seks en overspel – en daarmee menige hooggeplaatste onder de gordel raakte. Het zijn woordeloze pianostukjes, maar in Zemlinsky's kwijnende harmonieën hoor je de tijdgeest terug: muziek van een stad in verval, vroeger rijk, nu ranzig. Overigens zijn drie van deze stukjes ook voor Beijer zelf nieuw; alleen het Käferlied ('Kevertje, blijf op me zitten en

spread je voelsprietten uit') speelde hij eerder incidenteel als toegift.

Oude liefde

Johannes Brahms is een van Beijers oudste muzikale liefdes. Waarom? 'Hij kan heel verheven klinken, op het extatische af, maar verliest daarbij nooit zijn zelfbeheersing. De emotionele lading en de technische grip zijn altijd in balans. Daarmee is hij eigenlijk het tegenbeeld van Mahler, bij wie de emoties overal overheen klotsen. En Brahms' vormvastheid is nooit saai; die maakt juist dat het extra opvalt wanneer hij ineens iets gek of grilligs doet.' Beijer speelt de laatste vier pianostukken die Brahms componeerde, in 1893. Ze hebben inderdaad een wat herfstige sfeer, met stamelende frasen en melancholieke akkoorden – maar elke noot is raak.

Michiel Cleij